

ТРАНСКОРДОННЕ СПІВРОБІТНИЦТВО В ЕКОЛОГІЧНІЙ СФЕРІ

В.О. Мартиненко к.держ.упр., доц., ДВНЗ «Українська академія банківської справи НБУ

Розширення сучасних глобалізаційних процесів підвищило значення транскордонного співробітництва регіонів. На сьогодні така форма міжрегіональної співпраці як транскордонне співробітництво набуває все більш актуального значення, особливо в контексті європейської інтеграції. Це співробітництво спрямоване на координацію взаємних зусиль і здійснення узгоджених заходів у різних сферах життєдіяльності в тому числі і в екологічній сфері.

Сьогодні, для прикордонних територій досить вагомою є проблема запобігання транскордонним забрудненням, які виникають в наслідок перенесення забруднюючих речовин на територію суміжних держав повітряними масами та транскордонним стоком води, а також транскордонного перевезення небезпечних відходів. В Україні та суміжних з нею державах існує небезпека транскордонних загроз ураження населення і навколишнього середовища в межах прикордонних територій від радіаційних, хімічних, гідродинамічних та інших об'єктів. Тому реалізації екологічного напрямку транскордонного співробітництва є надзвичайно важливим.

Як відомо, рівень співробітництва прикордонних регіонів в екологічній сфері зумовлюється багатьма чинниками:

- ступенем господарського розвитку;
- наявністю цілісної концепції поліпшення якості довкілля;
- рівнем залучення представників бізнесу і суспільного сектора до вирішення екологічних проблем;
- місцеві органи влади сприймають транскордонне співробітництво як зовнішньоекономічну діяльність;
- місцеві органи влади не готові сприяти розвиткові транскордонного співробітництва як сфери, що вимагає від них координуючої функції.

Звичайно, вирішення наявних і майбутніх екологічних проблем в прикордонних регіонах вимагають пошуків компромісів між сусідніми державами, а також формування постійно діючого активного діалогу та співпраці як регіональних і центральних органів влади, так і громадськості у конструктивному вирішенні проблемних екологічних питань, зокрема узгодження інтересів сторін в цій сфері. При цьому, слід відмітити, що транскордонне співробітництво може мати різне спрямування згідно з тими цілями, що поставлені керівництвами межуючих держав, органами місцевого самоврядування. Але будь-яка мета здійснення такої співпраці має включати в себе екологічний аспект, тобто вимогу незашкодження навколишньому природному середовищу. Звісно, якщо розвиток співпраці має на меті саме збереження екологічної рівноваги, то цей аспект буде включено автоматично.

Для ефективного розвитку транскордонного співробітництва у напрямі "Навколишнє середовище", необхідно:

- узгодити природоохоронну законодавчу базу обох держав відповідно до європейських стандартів;
- розробити спільну програму дій в галузі охорони довкілля;
- розробити програму співробітництва між громадськими організаціями для реалізації спільних екологічних проектів;
- надати обласній владі додаткових повноважень в сфері охорони довкілля;
- створити при обласних радах спеціальні комісії з питань транскордонного співробітництва, основною функцією якої був би аналіз ситуації в регіонах та підготовка пропозицій щодо створення умов для транскордонного співробітництва і підвищення його ефективності;
- створити умови для прискореного розвитку екологічного бізнесу;
- створити мережу агентств регіонального розвитку, які б надавали консультації представникам малого і середнього бізнесу щодо формування екологічного менеджменту. Суспільству потрібно усвідомити необхідність орієнтування не на боротьбу з наслідками, які руйнують природу, а на усунення самих причин знищення природи. Люди досягали цілей, на які розраховували, але одержували наслідки, яких не чекали. Ці негативні впливи проявляються в основному в підвищенні захворюваності людей і погіршення їх життєвих умов, у зниженні продуктивності біологічних природних ресурсів, прискоренні зносу будівель, споруд та обладнання.

Досвід регіонального розвитку більшості країн Центрально-Східної Європи доводить доцільність та ефективність створення такого механізму координації міжрегіонального та транскордонного співробітництва, який би базувався на єдиному інституційному підґрунті, метою якого є застосування комплексного підходу до питань територіального (просторового) розвитку з використанням всього набору інструментів, серед яких обидва види співробітництва посідають далеко не останні місця.

В результаті співробітництва в галузі охорони довкілля має привести до створення безпечного і сприятливого для людини загальноєвропейського екологічного простору.